

УВОДНА РЕЧ ПРИРЕЂИВАЧА

ЕСТЕТИКА ДАНАС

Естетика је једна од оних филозофских дисциплина која у савременом свету и култури има широк простор деловања и значајну улогу: од фундаменталних филозофских промишљања естетског феномена као таквог, онтолошког статуса уметничког дела, проблема рецепције који подразумева епистемолошке анализе, проблема вредности, односно аксиолошког аспекта естетичког проблематизовања, дефинисања метода подобних естетичком истраживању, преко филозофских анализа савремене културе у којој естетичка арбитража има потпуни суверенитет, конституисања и одређења антрополошке естетике и естетичке антропологије, критике у оквиру филозофије медија која призму естетичке валоризације примењује на феномен масовних и мрежних медија, до промишљања посебних уметничких форми, њихових филозофских темеља и естетских специфичности.

Тематска целина *Естетика данас* састоји се од осам текстова аутора/ки, естетичара/ки различитих генерација, који су се као теоретичари/ке развијали/е, између осталог, и у оквиру Естетичког друштва Србије, организације која ове године обележава 40 година постојања. У знаку тог јубилеја осмишљена је и тема *Естетика данас*. Естетичко друштво Србије је редовним научним скуповима током четири деценије постојања подстицало – и даље то чини – промишљање релевантних естетичких проблема, те снажан развој српске естетике у различитим смеровима, негујући српску естетику у контексту савремене светске естетичке сцене.

Посматрано у оквирима актуелних превирања естетичке мисли, српска естетика је изузетно развијена, разуђена и садржајна; иако су овде представљене само неке проблемске целине од којих је саздана српска естетичка мисао, тематски оквир *Естетика данас* може да пружи увид у широк спектар теоријских могућности које су отворене савременој естетици.

Текст „Уметност, природа, наука, занат, техника” отвара тему класичном естетичком темом. Посвећен проблему

дефинисања појма уметности, овај текст представља прецизно појмовно диференцирање уметности од других облика људског делања, те указује на повесне трансформације појма уметности. Начелна проблематика естетике као филозофске дисциплине испитује се у тексту „Има ли потребе за филозофском естетиком?“, који поменуто питање ситуира у контекст могућности да се естетичке теме обрађују и у оквирима посебних наука. Аутор текста аргументује у корист филозофске естетике, ослањајући се и на нашу естетичку баштину, односно на мисао Милана Дамњановића. Савремени контекст естетике разматра се и у тексту „Естетика и филозофија медија“, који испитује могућности да се естетичка мисао примени и на разматрање различитих феномена медијске културе. Са друге стране, текст „The Conflict Between Utilitarian and Anti-Utilitarian in European Philosophy and Culture“ проблематику естетике поставља у контекст модерности, односно рађања утилитаристичких идеја у оквиру нове научно-техничке парадигме. Текст указује на специфично уписивање утилитаристичких идеја у димензију естетског и моралног као на одлучујући догађај европске модерности истражен у домену естетике.

Преостали текстови теме посвећени су естетичкој анализи сфере уметности. Тако текст „Естетика класичног кинеског сликарства“ представља тематизовање класичног кинеског сликарства из перспективе проблема продукције, уз наглашену анализу теоријских списа који реферишу на класично кинеско сликарство, те њихово поређење са сличним списима који припадају корпусу дела уметности Запада. У тексту „*Gazing Ball* Џефа Кунса“ разматра се уметнички однос према културалном наслеђу, укључујући ту све релевантне институционалне и теоријске моделе представљања и организовања уметничке баштине. Текст „Језик фотографије“ тематизује фотографију не само као уметнички простор визуелности, већ, пре свега, као својеврсни језик, односно као последицу произвођења значења које карактерише одређено друштво. Коначно, текст „The Subject of Dance: Dance Between Body and Soul“ испитује уметност игре у светлу традиционалног примата душе, те савременог примата тела; текст указује на оквире естетичке анализе уметности игре.

У Београду, 28. 11. 2018. године